

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DDP-5.054.21.2023

Warszawa, 16 stycznia 2024

Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 218 Posłanki na Sejm RP, Pani Agnieszki Buczyńskiej w sprawie wstrzymania remontu zabytkowego Mostu Tczewskiego, przekazuję następujące informacje.

Na wstępie pragnę zauważyć, że przedmiotowy most na rzece Wiśle w Tczewie znajduje się w ciągu drogi powiatowej. Zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 645 z późn. zm.) zarządcą dróg powiatowych jest zarząd powiatu. Zatem organem właściwym zarządzającym ww. mostem jest Zarząd Powiatu Tczewskiego.

W myśl art. 20 powołanej ustawy do zarządcy drogi należy m.in. opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, pełnienie funkcji inwestora.

Na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 688 z późn. zm.) zadania w zakresie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz zarządzania nimi w odniesieniu do dróg powiatowych finansowane są przez samorząd powiatowy.

W myśl art. 17 ust. 1 pkt. 6 ustawy o drogach publicznych, minister właściwy do spraw transportu sprawuje nadzór jedynie nad Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad, który jest zarządcą dróg krajowych.

Minister nie nadzoruje pozostałych zarządców dróg i nie ma możliwości formalnych ingerowania w sprawy pozostające w kompetencji organów samorządowych.

Pragnę również zauważyć, że Minister Infrastruktury nie nadzoruje wojewódzkich konserwatorów zabytków, a także nie ma możliwości prawnych do dokonywania uzgodnień dotyczących obiektów zabytków znajdujących się w sieci dróg samorządowych.

Zgodnie z art. 89 ust. 2 oraz art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840 z późn. zm.) wojewódzki konserwator zabytków wykonuje zadania w imieniu wojewody, w tym przypadku Wojewody Pomorskiego oraz jest przez niego powoływany na wniosek Generalnego Konserwatora Zabytków.

Mimo, że realizacja zadań na drogach samorządowych leży po stronie zarządców tych dróg, to Minister Infrastruktury ma świadomość, że kluczowym znaczeniem dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wspólnot samorządowych jest rozwój bezpiecznej, spójnej, funkcjonalnej i efektywnej infrastruktury drogowej. Rozwój infrastruktury drogowej przyczyni się natomiast do zwiększenia dostępności komunikacyjnej w całym kraju oraz ułatwi rozwój transportu lokalnego. Istnieje potrzeba, aby inwestycje dotyczące dróg samorządowych mogły być dofinansowane ze środków pochodzących z budżetu Państwa.

W gestii Ministra Infrastruktury na wsparcie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego znajdują się Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg oraz rezerwa subwencji ogólnej.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg został powołany ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz.U. 2023 poz. 1983 z późn. zm.). Środki Funduszu są przekazywane na dofinansowanie między innymi budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i dróg gminnych,

Wsparcie finansowe ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na zadania powiatowe i gminne jest przyznawane na podstawie wniosków o dofinansowanie, składanych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach naborów przeprowadzonych przez wojewodów na terenie danego województwa, którzy będą oceniać również wnioski o dofinansowanie.

Jednocześnie, wskazać należy, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o RFRD środki Funduszu gromadzone są m. in. na budowę, przebudowę lub remont dróg powiatowych oraz dróg gminnych. Tymczasem w myśl art. 4 pkt 2 ustawy o drogach publicznych, drogę rozumie się jako budowlę składającą się z części i urządzeń drogi, budowli ziemnych, lub drogowych obiektów inżynierskich, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, stanowiącą całość techniczno-użytkową, usytuowaną w pasie drogowym i przeznaczoną do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, ruchu osób poruszających się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt. Zgodnie z art. 4 pkt 12 i pkt 13, obiekt mostowy (m. in.: most, wiadukt, estakada, kładka) jest drogowym obiektem inżynierskim. Istnieje zatem możliwość dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu obiektu inżynierskiego w ciągu dróg powiatowych i gminnych.

Dodatkowym źródłem dofinansowania zadań samorządowych może być rezerwa subwencji ogólnej. Rezerwa tworzona jest w budżecie państwa na mocy art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2022 poz. 2267, z późn. zm.). Środki rezerwy subwencji ogólnej przeznacza się na dofinansowanie:

1. inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
2. utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu;
3. remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ww. ustawy, rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

O środki z rezerwy subwencji ogólnej może ubiegać się ustawowy zarządca drogi. Dofinansowanie inwestycji w ramach rezerwy jest możliwe po spełnieniu kryteriów kwalifikacyjnych, a dofinansowanie nie może przekroczyć 50% wartości zadania.

W 2014 r. Zarząd Powiatu Tczewskiego uzyskał dofinansowanie I etapu przebudowy mostu w Tczewie w wysokości 22,7 mln zł, co stanowiło ok. 75% kosztów realizacji wnioskowanego wówczas zadania.

Warunkiem uzyskania kolejnego dofinansowania było pełne wykorzystanie przyznanych w 2014 r. środków rezerwy oraz deklarowanego udziału własnego. Realizacja zadania trwała 18 miesięcy od dnia podpisania umowy z Wykonawcą. Zarząd Powiatu Tczewskiego nie mógł złożyć kolejnego wniosku o dofinansowanie z omawianej rezerwy w 2015 r. i w 2016 r., z uwagi na trwające roboty na I etapie.

Po zakończeniu i rozliczeniu I etapu, w 2017 r. Zarząd Powiatu Tczewskiego, złożył wniosek o dofinansowanie z ww. rezerwy kontynuacji zadania pn. „Przebudowa mostu Tczewskiego - etap II”. Uzyskał dofinansowanie w wysokości 31,2 mln zł.

Mimo że dofinansowanie zostało przyznane w 2017 r., zgłoszenie deklarujące zakończenie realizacji zadania zostało przedłożone dopiero w czerwcu 2020 r. W toku prowadzonej dalszej korespondencji pomiędzy resortem infrastruktury a Zarządem Powiatu Tczewskiego nastąpiła weryfikacja kolejnych wyjaśnień oraz załączonych przez beneficjenta dokumentów. Z przesłanych materiałów wynika, że planowany efekt realizacji zadania nie został uzyskany, a środki wydatkowano na roboty, które nie były przewidziane w złożonym w 2017 r. wniosku. W dalszym ciągu brak rzetelnego uzasadnienia dla zmniejszenia udziału środków własnych w kosztach realizacji zadania – udział na poziomie 25% był warunkiem przyznania dofinansowania w podanej wyżej wysokości.

Pragnę zaznaczyć, że w 2020 r. pojawił się mechanizm bezzwrotnego wsparcia dla samorządów (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, powołany Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego), z którego środki można było przeznaczyć również na wkład własny do inwestycji finansowanych z udziałem innych środków publicznych w zakresie, w jakim zakładano finansowanie tego wkładu z dochodów jednostek. Co ważne, zadanie inwestycyjne nie musiało rozpocząć się w 2020 r. Finansowanie mogło być przeznaczone zarówno na inwestycję, która rozpoczęła się w poprzednich latach, jak również na inwestycję, która dopiero się rozpocznie.

W 2021 r. ustanowiony został Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji strategicznych, powołany Uchwałą nr 84 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2021 r. Jest to Program polegający na bezzwrotnym dofinansowaniu inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i województwa w całej Polsce. Zgodnie z § 3 ust. 2 wyżej wymienionej uchwały jednym z priorytetów jest budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej. Maksymalny poziom dofinansowania w ramach Programu dla zadań drogowych wynosi 95%.

Jak wynika z przedstawionych powyżej informacji, istnieją różne mechanizmy wsparcia finansowego samorządów w realizacji ich zadań własnych, w omawianym przypadku zadań na drogach powiatowych, jednakże we wszystkich tych programach konieczne jest złożenie przez jednostkę samorządu terytorialnego wniosku aplikacyjnego.

Mając na uwadze powyższe, uprzejmie informuję, że Minister Infrastruktury nie nadzoruje organów związanych z ochroną zabytków jak i również nie uczestniczy w procesie inwestycyjnym na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego i poza rezerwą subwencji ogólnej oraz Rządowym Funduszem Rozwoju Dróg nie ma obecnie innych formalnych możliwości finansowego wsparcia inwestycji realizowanych na drogach powiatowych, a także nie zarządza procesem przygotowania samorządowych inwestycji związanych z infrastrukturą drogową.

Z wyrazami szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Paweł Gancarz

Podsekretarz Stanu